

Οι χριστιανοί και η ημέρα της Κυριακής

του Αρχμ. Βησσαρίωνος Κουότση

Κατά τα τελευταία χρόνια παρατηρούμε το στενάζον φαινόμενο να μειώνεται όλο και περισσότερο ανάμεσα στους χριστιανούς το θρησκευτικό και λατρευτικό νόημα της Κυριακής. Είναι γεγονός ότι περάσαμε γλωσσικά από την «Ημέρα του Κυρίου» στο «ΣΚ» από την «πρώτη ημέρα μετά το Σάββατο» στο «τέλος της εβδομάδας». Πραγματικά, η κουλτούρα της εποχής μας έχει μετατρέψει την Κυριακή σε μια ημέρα, η οποία δεν έχει πλέον τον χαρακτήρα της πνευματικής απελευθέρωσης, αλλά της αλλοτρίωσης του ανθρώπου. Χωρίς αμφιβολία η σύγχρονη βιομηχανία του ελεύθερου χρόνου προγραμματίζει για μας τα πάντα: πού και πώς θα περάσουμε τις γιορτινές ημέρες, ποιες ατελείωτες ανέσεις και διασκέδασεις μπορούμε να απολαύσουμε, όμως όλα αυτά μπορεί να μας αποφορτίζουν προσωρινά και μας διασκεδάζουν, αλλά δε μας ψυχαγωγούν ούτε μας βοηθούν να καλύψουμε τις βαθύτερες ανάγκες μας και να νιώσουμε πλήρεις, συλλαμβάνοντας το νόημα και το μεγαλείο της αξιοπρέπειάς μας και της πραγματικής ελευθερίας μας.

Πολλοί χριστιανοί αν και ζουν σε χώρες με μακρά χριστιανική παράδοση και σε περιβάλλον με βαθιές χριστιανικές ρίζες και αρχές, δυστυχώς αδιαφορούν για τον πνευματικό πλούτο που έχει αυτή καθαυτή η Κυριακή και ζουν αυτή την ημέρα χωρίς καμιά θρησκευτική αναφορά, παραβλέποντας με επιπολαιότητα την ίδια την εορτή της πίστης μας, που λαμβάνει χώρα την ημέρα αυτή και δεν είναι άλλη από τη Θεία Ευχαριστία.

Η εκκοσμίκευση και η θρησκευτική αδιαφορία σκοτεινιάζουν τον ορίζοντα του υπερβατικού και εμπροδίζουν την επικοινωνία του ανθρώπου με τον Θεό αλλά και με τον σύνανθρωπο. Η πολυπλοκότητα της σύγχρονης ζωής, το άνοιγμα των μεγάλων εμπορικών κέντρων τις Κυριακές με τις σχετικές προεκτάσεις του, αν και προσφέρουν μια αληθινή άνεση στις οικογένειες, καθιστούν πιο δύσκολο από άλλες εποχές τον εκκλησιασμό της Κυριακής. Ούτε η αργία της ευλογημένης αυτής ημέρας εννοεί τη χριστιανική Κυριακή, εφόσον για πολλούς νέους η ημέρα αυτή είναι μια ευκαιρία για μια έξοδο από τη ρουτίνα της εβδομάδας ή για νυκτερινή διασκέδαση, η οποία συνοδεύεται από ξενύχτι, αλκοόλ, ίσως και ναρκωτικά, ενώ για πολλούς ενήλικες είναι ευκαιρία φυγής, ξεγνοιασιάς, αλλοτρίωσης, με τρόπο ώστε πολύ συχνά, να επιστρέφουν στα σπίτια τους πιο κουρασμένοι από πριν, όταν άρχισε το τέλος της εβδομάδας.

Το μεγαλύτερο δράμα είναι πως οι Κυριακές έγιναν ημέρες που δε διαφέρουν από τις άλλες ημέρες της εβδομάδας. Η απώλεια του νοήματος της Κυριακής και της θεμελιώδους οπουδαιότητάς της για τη χριστιανική ζωή, οδηγεί στην απώλεια του νοήματος και της οπουδαιότητας του κέντρου της εκκλησιαστικής ζωής, της Κυριακάτικης Θείας Λειτουργίας.

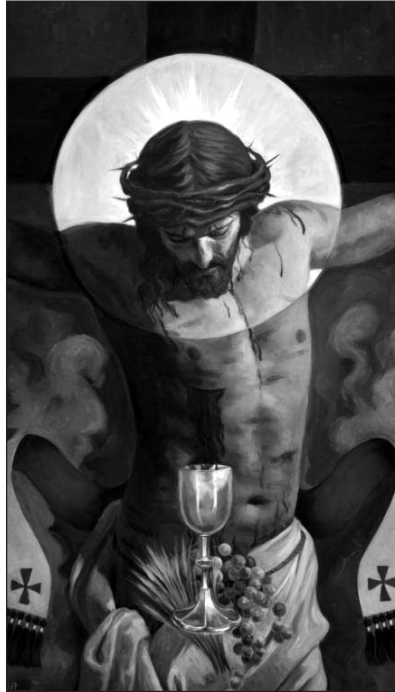
Από καπκηκτικές και ποιμαντικές άποψης και υπό το φως αυτής της πραγματικότητας, η οποία γίνεται όλο και πιο ανησυχητική, πρέπει να βρούμε το θάρρος να επαρκήσουμε το χριστιανικό νόημα της Κυριακής, ημέρας πρωταρχικής για τους χριστιανούς, ημέρας του Αναστάσιου Κυρίου, ημέρας συνάντησης του λαού του Θεού με τον ίδιο τον Κύριο.

Η Κυριακή δεν δημιουργήθηκε από την Εκκλησία. Η Εκκλησία την έλαβε σαν δώρο από τον Κύριο. Πραγματικά η Κυριακή γεννήθηκε από την Ανάσταση. Είναι το εβδομαδιαίο Πάσχα, όπως το Πάσχα είναι η επίσημη Κυριακή.

Στη Εκκλησία των πρώτων αιώνων η λέξη που καθόριζε την Κυριακή ομολογούσε επίσης την ευχαριστιακή ιερουργία: «Dies Dominicae Resurrectionis» (δηλαδή «ημέρα της Αναστάσεως του Κυρίου») και «Dominicum» (δηλαδή «Κυριακή»). Είναι τα δύο βασικά στοιχεία της Πασχαλινής μας πίστης: να ακούμε τον Λόγο του Θεού και να κοινωνάμε το Σώμα και το Αίμα του Χριστού. Πρόκειται για μια εξαιρετική ιερουργία, που αποτελεί ιερό μυστήριο της Εκκλησίας και μας παρουσιάζει τη μοναδικότητα του Πασχαλινού γεγονότος. Πραγματικά οι χριστιανοί της πρώτης Εκκλησίας θεωρούσαν την Κυριακή ως εβδομαδιαίο Πάσχα, κατά το οποίο ο Κύριος περνά μέσα στη ζωή μας για να την μεταμορφώσει, να την ανανεώσει και να την αναδημιουργήσει.

Η Κυριακή είναι η ημέρα της ταυτότητας των χριστιανών και η εορτή που δηλώνει ότι ανήκουμε στην Εκκλησία. Κατά την ημέρα της Κυριακής ξεχωριστή θέση έχει η προσευχή, η ακρόαση του Λόγου του Θεού και προπάντων η συμμετοχή στη Θεία Λειτουργία. Πρωταρχικό καθήκον των χριστιανών τις Κυριακές, καθώς και τις μεγάλες εορτές, είναι η συμμετοχή μας στη Θεία Λειτουργία. Ας μη θεωρούμε ότι η πίστη και ο εκκλησιασμός σήμερα είναι πράγματα ξεπερασμένα σ' αυτή την έρημο του κόσμου που ζούμε. Σε κάθε ανθρώπινη καρδιά υπάρχει πάντα η λαχτάρα του Άπειρου, που όπως το ελάφι ποθεί το νερό της πηγής, έτσι και η ψυχή τον ζωντανό Θεό. Η Κυριακή είναι επίσης η ημέρα κατά την οποία, όλοι προσκαλούμαστε να ζήσουμε με γαλήνη την οικογενειακή μας ζωή, να πράξουμε έργα αγάπης και αδελφικής αλληλεγγύης, να επισκεφτούμε τους ασθενείς και να χαρούμε στην πληρότητά της τα δώρα του Θεού.

Είναι απαραίτητο να ανακαλύψουμε τον πνευματικό πλούτο της κυριακάτικης Θείας Λειτουργίας. Για τους πρώτους χριστιανούς η συμμετοχή τους στης Κυριακάτικης Λειτουργίας, αποτελούσε φυσική έκφραση της βεβαιότητας, ότι ανήκαν στον Ιησού Χριστό, ότι ήταν κοινωνοί του Μυστικού Σώματός Του μέσα στη χαριόσυνη αναμονή της ένδοξης επιστροφής Του. Έτσι κι εμείς οφείλουμε να πράξουμε, ώστε η συμμετοχή μας στην κυριακάτικη Θεία Λειτουργία να αποτελεί για κάθε βαπτισμένο χριστιανό το

κεντρικό γεγονός της εβδομάδας. Είναι ένα αναντίρρητο καθήκον, το οποίο οφείλουμε να πράξουμε όχι μόνο για να τηρούμε απλώς μια Εντολή, αλλά για να καλύψουμε μία πραγματική ανάγκη, για να είναι η χριστιανική μας ζωή συνεπής και συνειδητή. Περισσότερο από μια Εντολή, η Κυριακή αποτελεί μία ανάγκη της καρδιάς. Μπορούμε εύκολα να απαλλαγούμε από μια Εντολή, αλλά από μια ανάγκη καρδιάς δεν είναι το ίδιο.

Ο πάπας Βενέδικτος 16ος μας υπενθυμίζει: «το να συμμετέχουμε στη Θεία Λειτουργία της Κυριακής, το να τρεφόμαστε με τον Ευχαριστιακό Άρτο και να ζούμε την εκκλησιαστική μας κοινωνία με τους αδελφούς και τις αδελφές μας εν Χριστώ, είναι για κάθε χριστιανό μια ανάγκη. Με αυτόν τον τρόπο ο χριστιανός είναι καθήκον επιβεβλημένο από τα έξω, δεν είναι ένα βάρος στην πλάτη μας. Αντίθετα, το να συμμετέχουμε στην κυριακάτικη Θεία Λειτουργία, το να τρεφόμαστε με τον Ευχαριστιακό Άρτο και το να συμμετέχουμε στα δρώμενα της Εκκλησίας ως αδελφοί και αδελφές εν Χριστώ, είναι για κάθε χριστιανό μια ανάγκη, είναι μια αγαλλίαση. Με αυτό τον τρόπο ο χριστιανός μπορεί να βρει την απαραίτητη δύναμη και ενέργεια για την πορεία, την οποία οφείλει να διανύει κάθε εβδομάδα».

Ας μη ξεχνάμε ποτέ ότι η Θεία Λειτουργία είναι τροφή και δύναμη, η οποία μας είναι απαραίτητη για να ζούμε τη χριστιανική μας ζωή με πιστότητα. Επομένως, η Εντολή για τον εκκλησιασμό δεν είναι ένα καθήκον επιβεβλημένο από τα έξω, δεν είναι ένα βάρος στην πλάτη μας. Αντίθετα, το να συμμετέχουμε στην κυριακάτικη Θεία Λειτουργία, το να τρεφόμαστε με τον Ευχαριστιακό Άρτο και το να συμμετέχουμε στα δρώμενα της Εκκλησίας ως αδελφοί και αδελφές εν Χριστώ, είναι για κάθε χριστιανό μια ανάγκη, είναι μια αγαλλίαση. Με αυτό τον τρόπο ο χριστιανός μπορεί να βρει την απαραίτητη δύναμη και ενέργεια για την πορεία, την οποία οφείλει να διανύει κάθε μέρα.

Οι χριστιανοί των πρώτων αιώνων θεωρούσαν την κυριακάτικη Θεία Λειτουργία απαραίτητη και δεν μπορούσαν να ζήσουν χωρίς αυτήν. Η τήρηση του εκκλησιασμού τους κατά την κυριακάτικη Θεία Λειτουργία ήταν το σημείο που διέκρινε τους χριστιανούς από τους άλλους συνανθρώπους τους. Ο Άγιος Ιγνάτιος της Αντιοχείας στις αρχές του 2ου αιώνα καθόριζε τους χριστιανούς με αυτές τις λέξεις: «εκείνοι που τείνουν την Κυριακή».

Όταν κατά το έτος 303 μ.Χ. σαράντα εννιά χριστιανοί της Αμπίνης, μιας κωμόπολης κοντά στη Καρθαγίνη, ρωπήθηκαν και έπειτα καταδικάστηκαν από το δικαστή, γιατί συμμετείχαν στη Θεία Λειτουργία, αυτοί απάντησαν: «χωρίς την Κυριακή δεν μπορούμε να ζήσουμε», δηλαδή, «χωρίς να συναθροιστούμε όλοι μαζί την Κυριακή, για να τελήσουμε τη Θεία Λειτουργία, δεν μπορούμε ούτε να υπάρχουμε, ούτε καν να ζούμε ως χριστιανοί».

Κατά την κυριακάτικη Θεία Λειτουργία, οι χριστιανοί συναθροίζονται σαν μια οικογένεια των τέκνων του Θεού, γύρω από την Αγία Τράπεζα του Λόγου και του Άρτου της Ζωής. Η Β΄ Σύνοδος του Βατικανού αναφέρει: Κατά την Κυριακή «οι πιστοί οφείλουν να συναθροίζονται όλοι μαζί, για να ακούουν το Λόγο του Θεού και να συμμετέχουν στη Θεία Ευχαριστία. Με αυτόν τον τρόπο μνημονεύουν το Πάθος, την Ανάσταση και τη Δόξα του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού και εκφράζουν την ευγνωμοσύνη τους στο Θεό, ο οποίος τους αναγέννησε σε μια ζωντανή ελπίδα, δια μέσου της Αναστάσεως του Ιησού Χριστού από τους νεκρούς» (Περί Λατρείας, 106).

Με τη συμμετοχή μας στη Θεία Λειτουργία, η ημέρα του Κυρίου μεταβάλλεται σε ημέρα της Εκκλησίας. Στην πραγματικότητα δε μπορεί να υπάρξει Εκκλησία χωρίς την τέλεση της Θείας Ευχαριστίας.

Κι εμείς οι χριστιανοί με αυτόν τον τρόπο καταβαθνίζουμε καλύτερα την προέλευσή μας μέσα στην Εκκλησία, από που προερχόμαστε και που πάμε, και έτσι αναγνωρίζουμε την αληθινή μας ταυτότητα.

Επιβάλλεται να ανακαλύψουμε και να κατανοήσουμε καλύτερα όλον τον πλούτο και όλο το νόημα της Κυριακής, ως ημέρας του Κυρίου, ως ημέρας της χαράς των χριστιανών. Είναι σημαντικό για τον κάθε πιστό, να πειστεί ότι δε μπορεί να ζήσει την ίδια του την πίστη χωρίς να συμμετέχει τακτικά στην Ευχαριστιακή συνάθροιση της Κυριακής, χωρίς να τρέφεται τακτικά από τον Άρτο της Ζωής. Πρόκειται για μια ανάγκη, γραμμένη στα μύδια της χριστιανικής ύπαρξής του, και αποτελεί την προϋπόθεση για να μπορεί να ζει με συνέπεια τη χριστιανική του πίστη.

Στον αριθμό 82 της Αποστολικής Προτροπής «Η Εκκλησία στην Ευρώπη» ο πάπας Ιωάννης Παύλος ο Β΄ μας καλεί να ξαναβρούμε το βαθύτερο νόημα της Ημέρας του Κυρίου, ώστε «αυτό να αγιαστεί με τη συμμετοχή μας στη Θεία Ευχαριστία, και με μια ανάπαυση πλούσια σε χριστιανική χαρά και αδελφοσύνη. Ας θέσουμε λοιπόν σκοπό της ζωής μας, η Κυριακή να είναι το επίκεντρο της Θείας Λατρείας, η οποία αποτελεί ακατάπαυστο προάγγελμα της ατελείωτης ζωής, και η οποία εμψυχώνει την ελπίδα μας και μας ενδυναμώνει στην πνευματική μας πορεία».

Ταυτόχρονα ο Πάπας ζήτησε από όλους τους βαπτισμένους να υπερασπίζονται την ημέρα της Κυριακής σαν ημέρα αργίας και να επιδιώκουν η Κυριακή να είναι ημέρα προς όφελος του ανθρώπου και όλης της ανθρώπινης κοινωνίας.

Πραγματικά, αν απομακρύνουμε την Κυριακή από το πρωταρχικό της νόημα και αφαιρούσαμε από αυτήν κάθε χρονική και τοπική δυνατότητα για προσευχή, για εκκλησιαστική κοινωνία, για χαρά και ανάπαυση, ο άνθρωπος θα κλεινόταν μέσα σε ένα τόσο περιορισμένο ορίζοντα, ώστε να μην του επιτρέπεται να βλέπει τον ουρανό. Τότε, όσο και αν ήταν ντυμένος γιορτινά, δε θα μπορούσε πραγματικά να εορτάζει. Και χωρίς την έννοια της εορτής, η ελπίδα δε θα έβρισκε ένα σπίτι να κατοικήσει.